



## **STOPP mobbing!**

**Mobbing er et stort problem.  
Det er de voksnes ansvar  
å legge til rette for et godt  
skolemiljø.**

## **INNHold**

**Forord 3**

**Alle barn har rett til et trygt skolemiljø 4**

**Rett til å klage – plikt til å handle 4**

**Hva er mobbing? 4**

**Hvem blir mobbet? 5**

**Hvorfor mobber man? 5**

**Hvilken skade kan mobbing gjøre? 5**

**Hvorfor forteller ikke barn og unge om mobbing? 5**

**Hvordan kan jeg vite om barnet mitt blir mobbet? 6**

**Hva kan jeg gjøre hvis mitt barn blir mobbet? 6**

**Handlingsmuligheter 9**

**Hjelp barnet med å... 9**

**Er løsningen å ta igjen? 9**

**Hva gjør jeg hvis barnet mitt mobber andre? 10**

**Se på deg selv! 12**

**Hva kan gjøres på skolen? 12**

**Skolemiljøutvalget (SMU) 12**

**Samarbeidsutvalget (SU) 12**

**Elevmedvirkning 13**

**Elevene 13**

**Elevrådet 13**

**Ansatte og skoleledelsen 14**

**Elevene, kontaktlæreren og foreldrekontaktene 14**

**Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) 16**

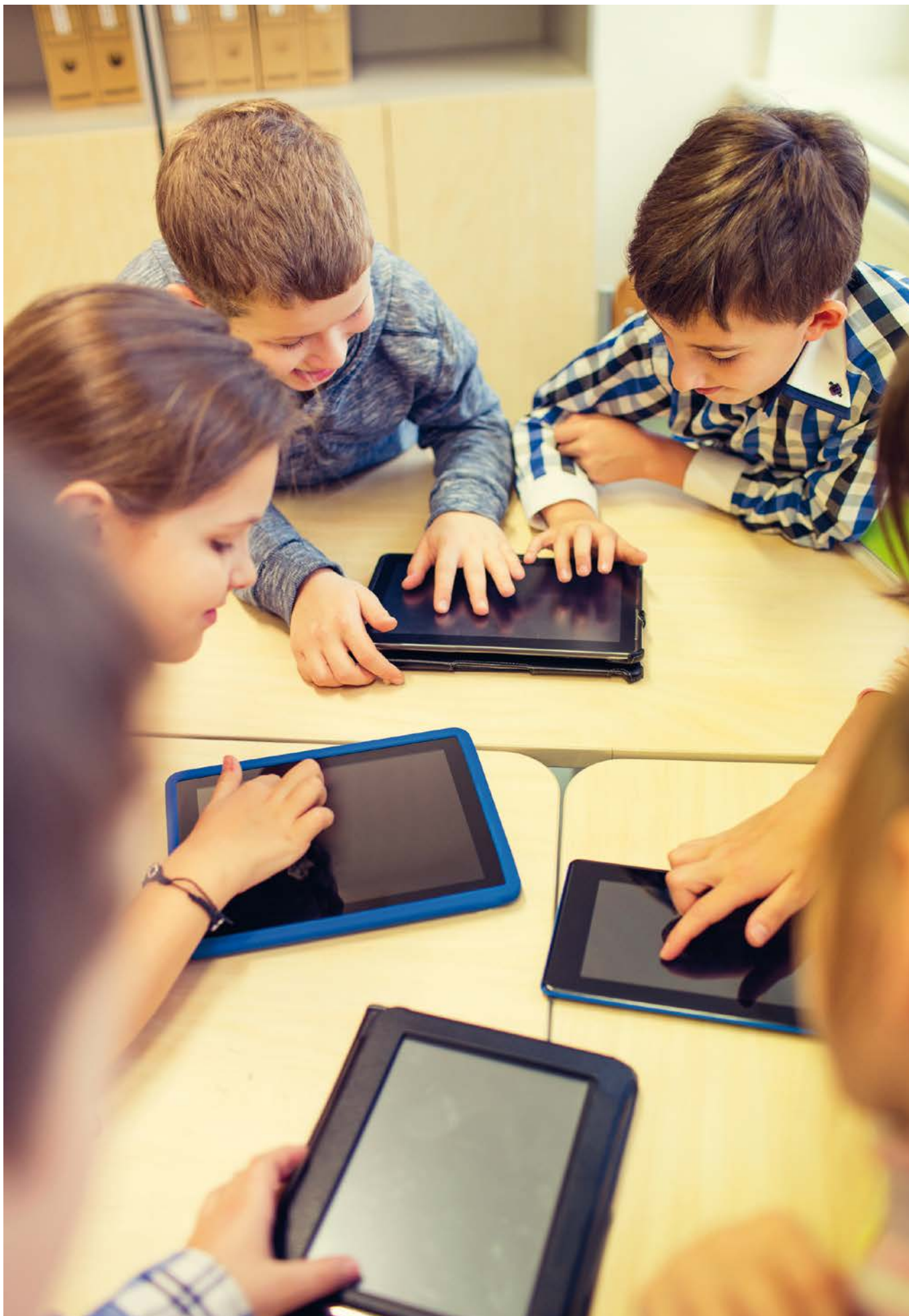
**Hvordan melder du saken til Fylkesmannen? 16**

**Hva gjør Fylkesmannen? 16**

**Hva hvis Fylkesmannen mener at skolen har satt inn egnede tiltak? 16**

**Klage til Utdanningsdirektoratet 16**





## Forord

Dette heftet handler om mobbing, og hva man kan gjøre for å forebygge og forhindre mobbing. Vi må både forsøke å forhindre at mobbing oppstår og at mobbing skjer.

Mobbing er et stort samfunnsproblem som kun kan løses i fellesskap.

Heftet henvender seg spesielt til foreldre. Det kan brukes i den enkelte familie, på foreldremøter, i konferansetimer og i samarbeidet mellom foreldre og lærere/skoleledere.

Heftet er oversatt fra dansk og tilpasset norske forhold.

Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG)

Revidert 2018

## Alle barn har rett til et trygt skolemiljø

Hvert år blir mer enn 50 000 barn og unge utsatt for mobbing og krenkelser i Norge (tall fra Elevundersøkelsen 2017). Våren 2003 vedtok Stortinget en lov som ofte blir kalt barnas arbeidsmiljølov. Denne ble revidert og det som nå omtales som den nye mobbeloven ble iverksatt fra 1. august 2017. Her blir det slått fast at alle elever har rett til et trygt og godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. (Kapittel 9 A i opplæringsloven). Dette betyr at ingen barn skal utsettes for krenkende ord eller handlinger som for eksempel mobbing. Alle har rett til å føle seg trygge når de er på skolen.

## Rett til å klage – plikt til å handle

Den nye mobbeloven er veldig tydelig på at de voksne på skolen har plikt til å gripe inn hvis de får vite om eller får mistanke om at en elev blir mobbet. Dette kalles aktivitetsplikt. Da skal vedkommende enten straks gripe inn selv, eller varsle skoleledelsen om saken. Dersom en elev og/eller foreldre sier fra om mobbing, skal skolen snarest sette i verk tiltak for å få slutt på dette. Hvis skolen ikke setter igang tiltak og lager en skriftlig plan der det står hva skolen skal gjøre for å gi eleven et trygt og godt skolemiljø, kan eleven og foreldrene klage direkte til Fylkesmannen.

Les mer: [fug.no/mobbing](http://fug.no/mobbing)

## Hva er mobbing?

Mobbing kan skje mellom et barn og et annet barn/gruppe, eller mellom barn og voksne.

Mobbing kan være:

- Verbal (for eksempel bruke kallenavn)
- Sosial (for eksempel bli holdt utenfor)
- Materiell (for eksempel få ødelagt klær og eiendeler)
- Psykisk (for eksempel bli truet eller tvunget til å gjøre noe)
- Fysisk (for eksempel bli slått eller sparket)
- Digital (For eksempel deling av bilder, video, tekst på nett)

Mye av det sosiale livet og kommunikasjonen til barn og unge i dag skjer digitalt. Dette er derfor blitt den arenaen hvor mobbing og krenkelser oftest foregår, gjerne i kombinasjon med andre former for mobbing og utestengelser.

**FUG anbefaler denne definisjonen av mobbing:**

**Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning.**

Lund, Helgeland, Kovac 2017

## Hvem blir mobbet?

Alle kan bli mobbet. Undersøkelser viser at utseende, klesstil, dialekt eller lignende ikke er årsak til mobbing. De som blir mobbet, har gjerne et lavere selvbilde enn gjennomsnittet, men det kan også forklares som et resultat av mobbing.

Det er som oftest vilkårlige ting som utløser mobbing.

## Hvorfor mobber man?

Barn kan komme til å mobbe andre av mange grunner, f.eks. fordi:

- De er sjalu.
- De blir selv mobbet.
- De vil være tøffe.
- De vil skape samhold blant noen ved å stenge andre ute.
- De vil ha oppmerksomhet.
- De vil avregere.
- De vil kompensere for nederlag.

## Hvilken skade kan mobbing gjøre?

Mobbing kan gjøre stor skade. Noen barn vil skamme seg og føle seg ensomme, miste selv-tilliten, bli innadvendte og kanskje syke. De kan prøve å fortrenge at de blir mobbet, og kanskje føler de også at det er deres egen skyld. Kanskje avreagerer de på søsken eller foreldre. Noen vil bli ansente og ukonsentrerte på skolen. Det kan være de ikke vil gå på skolen. Mobbing kan påvirke læringen og ødelegge skolegangen. Mobbing kan ødelegge barns utvikling og livskvalitet i lang tid etter at mobbingen opphører. Deling av uønskede bilder eller videoer på nett og truende meldinger, har stor spredningskraft og innebærer en stor belastning. Uønsket spredning av bilder og videoer er ulovlig og må politianmeldes.

Mobbing kan bidra til å utløse atferdsproblemer, spiseforstyrrelser, depresjoner og kriminelle handlinger. Barn som mobber, får selv problemer – med skolen, foreldrene eller kameratene. Selv om de fleste mobbere i begynnelsen er populære, så kan de ende med å bli upopulære. Det kan bli utvivelig å gå på skolen, ikke bare for de elevene som blir mobbet, men for enhver som ser mobbing, og kanskje føler seg tvunget til å medvirke fordi de ellers er redde for selv å bli mobbet.

## Hvorfor forteller ikke barn og unge om mobbing?

Det er mange grunner til at barn og unge synes det er vanskelig å fortelle voksne om mobbing.

De vanligste grunnene er:

- De vil ikke uroe foreldrene.
- De er redde for å bli mobbet enda mer.
- De vil ikke sladre på andre.
- De skammer seg over en handling de har vært innblandet i (bilder, video på nett).
- De er redde for at foreldrene skal bli sinte og fordømmende.
- De regner ikke med at foreldrene har god nok digital kompetanse til å forstå og kunne hjelpe. Mobbing er forbundet med skam.



## Hvordan kan jeg vite om barnet mitt blir mobbet?

Nedenfor er en liste over mulige faresignaler. Ingen peker i seg selv direkte på mobbing, og de kan være forårsaket av andre ting. Plutselige store forandringer i atferden er viktige tegn. Hvis du føler at noe er galt, så er det trolig også tilfelle.

### Skolen

- Barnet vil ikke gå på skolen; generelt, på bestemte dager eller til bestemte timer.
- Barnet er redd for å gå til og fra skolen, eller ber om å bli kjørt.
- Barnet går omveier til og fra skolen.
- Barnet kommer for sent til eller hjem fra skolen.
- Barnet kommer sultent hjem.
- Barnet klarer seg dårligere på skolen.
- Barnet kommer hjem med ødelagte bøker, ting eller klær.
- Barnet «mister» bøker, ting, lommepenger eller klær.

### Kameratene

- Barnet unngår venner og andre barn.
- Barnet blir innelukket og slutter med fritidsaktiviteter.

### Atferd

- Barnet ber om ekstra penger eller begynner å stjele.
- Barnet nekter å fortelle hva som er galt.
- Barnet begynner å mobbe søsken eller foreldre.
- Barnet blir lett oppfarende, irriterbar, aggressiv og har raseriutbrudd.
- Barnet mister selvtillit.
- Barnet gråter seg i søvn eller har mareritt.

### Helse

- Barnet har uforklarlige sykdommer.
- Barnet endrer sove- eller spisevaner.
- Barnet har uforklarlige skrammer og blåmerker.

## Hva kan jeg gjøre hvis mitt barn blir mobbet?

Ditt mål må være å få barnet til å snakke om problemene og gi barnet tilbake selvtilliten og troen på seg selv.

Du vil trolig selv gå gjennom et bredt spekter av følelser:

- Hjelpeløshet – det er ingenting du kan gjøre.
- Sinne – du vil kanskje ha hevn.
- Bekymring – for ditt barns situasjon.
- Forvirring – du vet ikke hva du skal gjøre.
- Skuffelse – hvorfor oppfører mitt barn seg slik?



Det er viktig å bevare roen og tenke gjennom tingene før du gjør noe.

Barnet ditt trenger å kjenne at du kan stå i situasjonen som en trygg voksen. Det er ikke sikkert du har løsningen, men vær åpen og støttende.

- Forvent en følelsesmessig reaksjon fra barnet; for eksempel skam, stress eller sinne.
- Ta problemet alvorlig – barnet er antagelig mer lei seg enn du tror.
- Undervurder aldri frykten for hevn hos et mobbet barn.
- Se på muligheter til løsning sammen med barnet.
- Ta deg god tid til å snakke med barnet – finn et rolig sted.

#### Ditt første svar

Unngå å være:

- kynikeren – «det skal du ikke være lei deg for».
- martyren – «det er da ingenting, den gang jeg gikk på skolen...».
- forhørslederen – «jeg vil vite alt».
- redningsmannen – «det skal jeg nok ordne opp i».
- trollmannen – «det ordner jeg på et øyeblikk».

Prøv i stedet å være:

- lyttende – lytt tålmodig og trekk ikke forhastede konklusjoner.
- undersøkende – etterforsk oppmerksomt og vær tålmodig.
- støttende – se problemet fra barnets side.

Berolige så barnet og anerkjenn problemet

- Det er viktig å la barnet få vite hvor glad du er for at du fikk informasjon om mobbingen og at du tror på barnet ditt. Understrek at det ikke er barnets skyld at hun eller han blir mobbet, og si at du er lei deg for at dette har skjedd. Det er ikke barnet som er problemet.
- Forviss deg om at barnet ikke tror på det som er blitt sagt/delt.
- Berolig barnet med at det ikke er alene om å bli mobbet.
- Hvis det er fare for barnets sikkerhet, må du ta affære umiddelbart og eventuelt tilkalle hjelp.
- Hvis barnet er i ekstrem krise, søk profesjonell hjelp.

- **Vi skal løse problemene i fellesskap.**
- **Vi skal få kunnskap om hva mobbing er, hvordan den kommer til uttrykk og hva konsekvensene kan være.**
- **Vi skal tydelig vise at mobbing er uakseptabelt.**

## Handlingsmuligheter

- Lytt og følg barnets tempo. Unngå lange forhør. Undersøk med skolen og andre foreldre.
- La barnet foreslå løsninger på problemet.
- Hvis problemet fortsetter, må du kontakte skolen – i første omgang kontaktlæreren. Skolen har plikt til å handle (aktivitetsplikt). Vent ikke til den neste utviklingssamtalen eller foreldremøtet. Hvis mobbingen foregår i eller omkring SFO eller en fritidsaktivitet, kontakter du lederne der.
- Undersøk om ditt barns situasjon henger sammen med spesielle hendelser i skolemiljøet. Er dette noe flere elever opplever? Sjekk med klassekontakt og Skolemiljøutvalg.
- Skolen har fem dager på seg til å utarbeide en aktivitetsplan.
- Hvis du ikke får respons fra skolen, eller hvis du ikke er fornøyd med skolens respons, har du rett til å klage.

### Hjelp barnet med å

- uttrykke sine følelser, især sinne
- kunne svare igjen – kom med positive og realistiske forslag
- innse at sikkerhet er viktigere enn ting (bli ikke sint på grunn av tapte eller ødelagte eiendeler)

Hent barnet på en diskret måte hvis mobbingen skjer på skoleveien. Hvis mobbingen har vært voldsom og langvarig, så unnlatt ikke å snakke om det, selv om du er redd for å rippe opp i fortiden. Barnet har behov for å snakke om det og bearbeide det over tid.

Du kan

- ikke skaffe barnet venner, men du kan skape arenaer og muligheter for vennskap
- oppmuntre barnet til en ny hobby eller interesse for å gi barnets selvtillit et puff fremover
- prøve å få barnet med i en organisert fritidsaktivitet med trygge rammer og tilsyn. Så kan man gradvis gå inn i aktiviteter som er litt mindre styrt av voksne
- skape gode foreldrenettverk og søke råd
- undersøke om barnet ditt selv provoserer til mobbing
- kontakte lærerne og/eller helsesøster om problemet og diskutere hva dere kan gjøre med situasjonen
- ta opp temaet på foreldremøte i klassen

### Er løsningen å ta igjen?

Noen foreldre forteller barna sine at de bare skal ta igjen, svare eller slå igjen. Men tenk litt over dette:

- Er ditt barn i stand til å ta igjen?
- Vil barnet gjøre det?
- Går du inn for lovbrudd som fysisk vold eller digital krenkelse?
- Vil det gi barnet ditt flere problemer?
- Gjør du ditt barn til «Svarteper»?
- Løser dette problemet?



Husk at digital, verbal, sosial og psykisk mobbing er mye mer utbredt enn fysisk mobbing. Gjør ikke barnets problemer verre ved å oppfordre det til å gjøre noe det ikke kan. Finn heller – sammen med barnet – andre måter å takle episoder på.

## Hva gjør jeg hvis barnet mitt mobber andre?

Målet ditt skal være å samarbeide med barnet uten å bygge opp motstand. Få barnet til å føle seg ansvarlig. Fokuser på mobbingen – ikke på barnet, vær løsningsorientert og ikke problemorientert. Ikke mobb barnet ditt!

Du skal handle!

- Hold hodet kaldt. Unngå å overreagere med sinne eller trusler.
- Få barnet til å fortelle, og finn ut hva barnet oppfatter av det som skjer.
- Beskriv hvordan du ser situasjonen, og hva du mener om den.
- Forklar klart og tydelig at det er i orden å forsvare seg selv, men at det ikke er lov å mobbe.
- Forklar hvilke følelser den som blir mobbet har.
- Kontakt straks skolen og finn ut hvordan barnet oppfører seg der. Vent ikke til neste utviklings-samtale eller foreldremøte.
- Be skolen om å følge opp, be om samarbeid mellom deg og skolen, og hold hverandre løpende orientert om utviklingen.

## Se på deg selv!

Husk at voksne er barnas viktigste forbilder.

Har du kanskje selv, uten å ville det, oppmuntret til mobbing? Kanskje ved å:

- snakket negativt om naboen eller læreren?
- ytret deg nedsettende om andre i sosiale medier?
- oppført deg ekskluderende i en sosial setting?
- ikke tatt mobbing alvorlig eller ikke trodd på barnet?
- deltatt med erting og kallenavn for gøy?
- vært sarkastisk?
- vært urettferdig?
- hengt ut barnet i andres påhør?
- gitt barnet skylden for alt mulig?

**MOBBING ANGÅR ALLE.  
Det finnes ingen uskyldige tilskuere!**



## Hva kan gjøres på skolen?

Mye av mobbingen foregår i eller omkring skolen. I opplæringslovens § 9A står det blant annet:

«Alle som arbeider på skolen, skal følge med på om elevene har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevene, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.»

Det er elevens egen opplevelse av miljøet som avgjør om det er godt nok.

Verken rektor, lærere eller andre elever kan vite bedre enn barnet ditt hvordan det har det på skolen. Rektor kan for eksempel ikke vise til at det generelt er lite mobbing på skolen.

Hvis barnet ditt opplever at noe er ubehagelig, skal skolen ta det på alvor.

### Skolemiljøutvalget (SMU)

Stortinget har bestemt at hver skole skal ha et skolemiljøutvalg der elevene og foreldrene skal utgjøre flertallet. Alle råd og utvalg i skolen har rett til å uttale seg og komme med forslag i alle saker som har betydning for skolemiljøet, men skolemiljøutvalget har et spesielt ansvar for å følge opp saker som gjelder kapittel 9A.

### Samarbeidsutvalget (SU)

Samarbeidsutvalget (her sitter elever, foreldre, ansatte, skoleleder og en politiker) skal holdes løpende orientert om læringsmiljøet ved skolen. Ved noen skoler er samarbeidsutvalget erstattet av et driftsstyre. Utvalget skal tas med i planlegging og gjennomføring av miljøtiltak.

Samarbeidsutvalget kan f.eks.:

- lage en generell handlingsplan mot mobbing for skolen.
- følge opp loven om at skoleleder, lærere og andre ansatte har plikt til å være oppmerksomme på mobbing, og til å reagere på henvendelser fra elever og foreldre.
- bidra til at arbeidet for et godt skolemiljø er fast tema på alle foreldremøter.
- sikre at alle foreldre nås med informasjon om skolens forebyggende arbeid for et godt skolemiljø, samt retningslinjer for hvordan varsel og mobbing skal håndteres.
- melde saker til skolemiljøutvalget
- følge opp resultatene fra Elevundersøkelsen.

## Elevmedvirkning

Elevene har en lovfestet rett til elevråd, og skal bli hørt av skolens ledelse og lærere i alle saker som angår dem. Det er viktig at skolen, ved ledelse, lærere og laget rundt eleven legger til rette for at elevene reelt får påvirke sin egen skolehverdag. Dette innebærer å hjelpe til med elevrådsdrift, gi skoloring i hvordan man kan legge frem en sak og legge opp til at elevene får tid til å drive på med elevrådsarbeid. Elevene og elevrådet har en avgjørende rolle i forbindelse med å skape et godt skolemiljø uten mobbing.

### Elevene

- bør straks melde fra til en lærer eller skolens ledelse når mobbing skjer. Skolen har en plikt til å handle hvis de får den minste mistanke om at noen ikke har det bra på skolen.
- kan lage kampanjer for et godt skolemiljø.
- kan snakke sammen i klassen om hvordan de kan skape et bedre skolemiljø for hverandre.
- bør bruke klassens time, dersom man har det, til å ta opp saker om skolemiljøet og hvordan man kan skape trivsel på skolen.
- bør aktivt melde opp saker som er viktige for dem til elevrådet.

### Elevrådet

- bør ta opp saker om hvordan man kan gjøre skolemiljøet bedre på skolen. Elevundersøkelsen kan være en god ressurs i dette arbeidet.
- kan lage kampanjer på skolen mot mobbing.
- kan opprette en «trivselspatrolje», som vil si et korps av elever på tvers av klassene som skal bidra til å skape et godt miljø, og som andre elever kan henvende seg til for å få hjelp dersom de blir plaget, trakassert, mobbet eller krenket av andre.
- innføre en anonym postkasse, eventuelt med standardskjema, hvor elever som blir plaget, trakassert, mobbet eller krenket av andre kan si fra. Det kan også åpnes for å gi andre tilbakemeldinger til elevrådet i postkassen.
- bør hjelpe elever som ikke har det bra med å si fra til skolens ledelse.
- bør aktivt bekjempe mobbing ved å være gode forbilder, skape et godt miljø, og å gripe inn når noen blir mobbet.
- gi tillitsvalgte elever medansvar for å ha faste møter om læringsmiljø og mobbing med hele klassen og med kontaktlæreren og foreldrekontakter, for eksempel bør klassen ha en time («klassens time») minst annen hver uke, hvor elevene styrer hva som skal tas opp. Kontaktlærer skal være til stede, dersom elevene ønsker det, for å hjelpe klassen.
- kan ha faste møter med FAU.
- bør behandle og melde saker til skolemiljøutvalget (SMU).
- kan arrangere aktivitetsdager eller andre ting for å skape samhold og trivsel på skolen. Elevrådet kan søke om midler fra EO-fondet, Elevorganisasjonens pengesfond til elevrådene, for å arrangere dette (OBS: man må være medlem av Elevorganisasjonen for å søke).
- bør bruke ressurser som *elevråd.no*, Elevorganisasjonen og elev- og lærlingombud for å få tips og hjelp til elevmedvirkning og til å skape trivsel på skolen.



## Ansatte og skoleledelsen

Skolen er pålagt å drive et kontinuerlig arbeid for å sikre at skolemiljøet fremmer elevenes helse og trygghet og skal blant annet:

- Skolen må informere alle foreldre og elever om hvilke retningslinjer som gjelder om noen blir mobbet eller om en har mistanke om det. Prinsippet skal være informasjon, dialog og samarbeid mellom hjem og skole
- straks iverksette tiltak når elevene ikke har det bra (jfr. elevenes rett til et trygt og godt læringsmiljø og aktivitetsplikten).
- sørge for at skolemiljøutvalget (SMU) fungerer etter lovens intensjoner.
- legge til rette for at elevene reelt får påvirke sin egen skolehverdag. Dette innebærer å hjelpe til med elevrådsdrift, gi skolering i hvordan man kan legge frem en sak og legge opp til at elevene får tid til å drive med elevrådsarbeid.
- invitere elevrådsstyre/-leder med på skolens planleggingsmøter og lærermøter for å sikre god dialog mellom elever og skolen.
- arrangere møter/lunsj med elevrådsstyre/-leder annen hver uke for å holde elever og skolen oppdatert på hvordan det går, og hva man kan gjøre for å skape et godt skolemiljø.
- arbeide kontinuerlig, i samarbeid med foreldre og elever, for et godt skolemiljø fritt for mobbing.
- arbeide systematisk, i samarbeid med foreldre og elever, for å utvikle elevenes sosiale kompetanse.
- sørge for at elever og foreldre blir tatt på alvor når de melder fra om mobbing.
- sørge for at elevene har aktivitets- og leketilbud i friminuttene – med tilsyn.
- ha temauker eller dager om trivsel og inkludering. Disse bør arrangeres i samarbeid med elevrådet.
- inndelegge skolegården i flere områder: Det kan være en del til lek og ballspill, og en del til å sitte og snakke sammen osv.
- ha fadderordning der eldre elever tar seg av yngre elever.
- aktivt forebygge mobbing ved selv å være gode forbilder.

## Elevene, kontaktlæreren og foreldrekontaktene kan

- Diskutere mobbing i timene.
- sammen finne gode løsninger på hvordan en kan inkludere alle.
- foreslå trivselstiltak.
- når noen blir mobbet, skal det reageres umiddelbart (både av ansatte, foreldre og elever).
- jevnlig møter mellom kontaktlærer, foreldrekontakter og elevtillitsvalgte om miljøet i klassene.
- foreldre og lærere skal tydelig si fra til elevene at mobbing er uakseptabelt.
- gjennomføre elevsamtaler med hver enkelt elev der bare læreren og eleven er til stede. Spørsmål som arbeidsinnsats, arbeidsvaner, trivsel (også mobbing), motivasjon samt elevens faglige og sosiale mål tas opp.
- gjennomføre utviklingssamtaler mellom foreldre og lærer (og eventuelt elev) – samtaler der trivsel og mobbing skal tas opp.
- kontaktlæreren kan tilrettelegge for møte mellom elev(en/r) som har mobbet og den/dem som har blitt utsatt for mobbingen og/eller mellom foreldrene til disse. Det skal gis mulighet for å snakke sammen, høre alles oppfatning om saken og finne løsninger sammen.



## Foreldrerådets arbeidsutvalg – FAU

Ved noen skoler er det foreldrekontakter som utgjør FAU. Her ligger det godt til rette for erfaringsutveksling: Hvordan arbeider foreldrekontaktene med læringsmiljø og mobbing? Uansett FAUs sammensetning må FAU være pådriver i arbeidet for et godt skolemiljø, mot mobbing. De må påse at elever og foreldre er aktivt med i planlegging og evaluering av tiltak mot mobbing.

Hvis ditt barn blir utsatt for mobbing kan du kontakte mobbeombudet i ditt fylke, beredskapsteam mot mobbing i kommunen eller Fylkesmannen.

## Hvordan melder du saken til Fylkesmannen?

Fylkesmannen har et skjema du kan bruke for å melde fra.

### Hva gjør Fylkesmannen?

Fylkesmannen passer på at skolen følger lover og regler om at elevene skal ha det bra. Hvis Fylkesmannen mener at skolen ikke har gjort det de skal, kan de bestemme hva kommunene skal gjøre i saken slik at eleven får det trygt og godt på skolen. De kan også vedta konkrete tiltak som skolen må gjennomføre.

Hva som er best for elevene er det som er det viktigste når Fylkesmannen skal behandle saken.

Fylkesmannen vil sette en frist og sørger for at kommunen følger opp innen fristen. Hvis kommunen ikke følger opp saken, kan de få bøter.

Fylkesmannen kan også gi deg råd om rettighetene til barnet ditt.

### Hva hvis Fylkesmannen mener at skolen har satt inn egnede tiltak?

Hvis Fylkesmannen mener at skolen har gjort det som man med rimelighet kan forvente og skolens planer for videre tiltak er gode nok, vil Fylkesmannen ikke gi dere medhold i saken.

### Klage til Utdanningsdirektoratet

Er du uenig i Fylkesmannens enkeltvedtak, kan du klage til Utdanningsdirektoratet. Du må sende klagen til Fylkesmannen, som vil vurdere klagen på nytt. Deretter sender Fylkesmannen klagen til Utdanningsdirektoratet.

Utdanningsdirektoratet vil gå gjennom saken, vurdere klagen og eventuelt bestemme hva som bør gjøres videre.



STOPP mobbing!  
Foreldreutvalget for grunnopplæringen  
© FUG 2018  
Design: Sandvik Design  
Foto: iStock

fug.no  
post@fug.no

Takk til Elevorganisasjonen for bidrag til kapitlet om Elevmedvirkning!

**FUG – Foreldreutvalget for grunnopplæringen – er et utvalg av foreldre, oppnevnt av Kongen i statsråd for fire år av gangen. Utvalget er et rådgivende organ for Kunnskapsdepartementet. Utvalget skal ivareta foreldrenes og elevenes interesser i skolesamfunnet og arbeide for å fremme et godt samarbeid mellom hjem og skole.**